

In memoriam

Prof.univ.dr.ing. Zeno GROPȘIAN
membru de onoare al ASTR
(1920-2013)

Profesorul universitar **Zeno Groșian** s-a născut la 13 noiembrie 1920, în localitatea Sasca Montană, din județul Caraș-Severin; tatăl Ilie era un cunoscut jurist, participant la Adunare Națională de la Alba Iulia a Marii Uniri din 1 Decembrie 1918, ce continua tradiția patriotică a familiei, iar mama Elena, originară din Mercina-același județ, provenea dintr-o respectabilă familie de țărani care a înțeles să-și sprijine copiii pentru continuarea studiilor, fiind soră cu Mihai Lazăr-avocat și apreciat profesor universitar de Economie agrară la Timișoara, precum și cu Pavel Lazăr-avocat și profesor de istorie de la Liceul “General I. Drăgălina” din Oravița. Nu este de mirare că familia Ilie și Elena Groșian s-a preocupat ca cei trei copii să-și desăvârșească studiile și să devină personalități ale culturii și științei românești: Eugen-regizor la Operele din Timișoara și București, Lucian-dirijor la Filarmonica, respectiv, Opera din Timișoara și Filarmonica din Brașov, iar Zeno-profesor universitar la Politehnica din Timișoara.

Pentru tânărul Zeno Groșian traseul școlar a început la Sasca Montană, a continuat la Liceul “General I. Drăgălina” din Oravița, iar apoi la Liceul “C. D. Loga” din Timișoara, pe care l-a absolvit în anul 1939, după care au urmat

studiile universitare la Facultatea de Chimie Industrială din București, devenind inginer chimist în anul 1944. Revine la Timișoara în anul 1945, ca asistent, apoi șef de lucrări la Școala Politehnică din Timișoara (disciplinele de Chimie generală, Metale și aliaje, Metalurgie fizică).

La înființarea Facultății de Chimie Industrială din Timișoara în anul 1948, realizată prin demersurile acad. Ilie Murgulescu (în calitate de rector al Politehnicii timișorene) și ale acad. Coriolan Drăgulescu (devenit primul decan al facultății), Zeno Gropșian este numit conferențiar suplinitor la disciplinele din domeniul Ingineriei chimice, iar din anul 1963 ocupă prin concurs postul de profesor pe care îl onorează pînă în anul 1990, când se pensionează și devine profesor consultant. A fost timp de 35 ani șef de catedră, iar în anul 1954 este numit prodecan, pentru ca în perioadele 1956-1957, respectiv, 1963-1967 să fie decan al Facultății de Chimie Industrială din Timișoara.

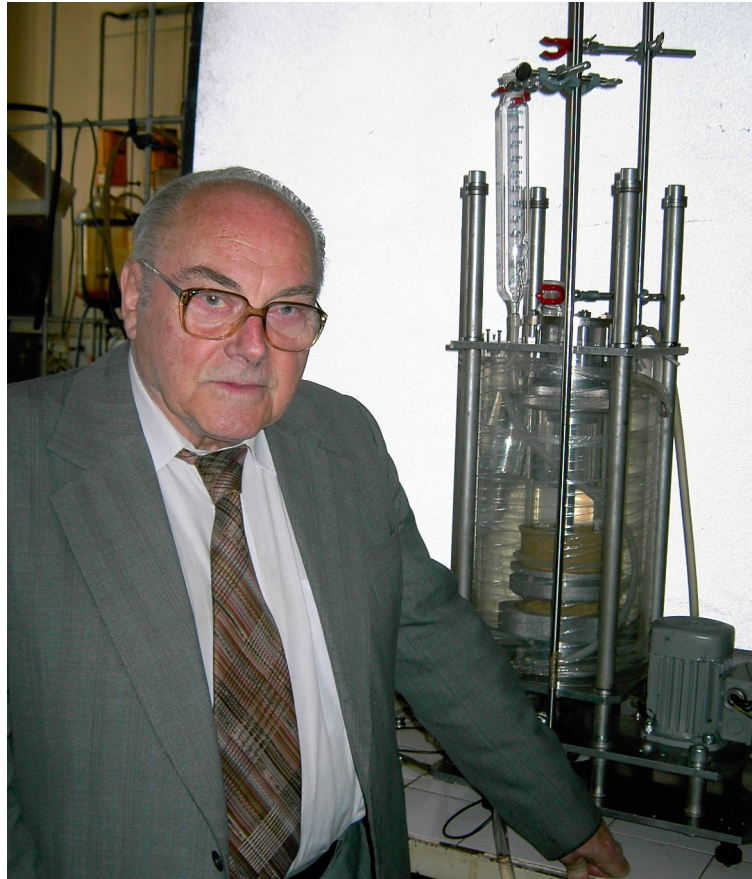
Activitatea didactică a prof. Zeno Gropșian a urmărit realizarea unui învățământ practic, eficient: demonstrațiile matematice fiind urmate de explicarea fenomenului fizico-chimic, de schițe intuitive pentru redarea funcționalității instalațiilor, desfășurarea lucrărilor practice pe instalații reale cu caracter de micropilot (laboratorul fiind realizat în mare parte prin autodotare), efectuarea a numeroase aplicații sub forma calculelor numerice și a unor proiecte de an și de diplomă diversificate, cu caracter industrial. La toate acestea se adaugă redactarea și publicarea îndrumatoarelor cu lucrări de laborator și a cursului “*Fenomene de transfer și Utilaje în industria chimică*” (3 volume: *Procese hidrodinamice, Procese termice, Procese de difuziune*), apărut în mai multe ediții la Centrul de multiplicare al Institutului Politehnic din Timișoara, lucrare redactată alături de colaboratorii Minodora Medeleanu și Desideriu Kohn.

De asemenea, s-a preocupat constant de traducerea din limba rusă și adaptarea la specificul românesc a unui recunoscut manual de probleme, apărut în trei ediții la Editura Tehnică (1972, 1981) și la Editura Didactică și Pedagogică (1966).

Încă din anul 1968 prof. Z. Gropșian a inițiat în colectivul didactic folosirea învățământului programat și a organizat cursuri de programarea calculatoarelor pentru studenți și doctoranzi, a insistat pentru utilizarea programării la realizarea proiectelor de an și de diplomă.

Activitatea de cercetare științifică a prof. Zeno Gropșian a cuprins diferite domenii ale ingineriei chimice, începând cu teza de doctorat realizată sub îndrumarea acad. Emilian Bratu la Politehnica din București, ce se referă la echilibrele lichid-vapori pentru sisteme ce conțin dioxan, la presiune obișnuită cât și sub vid. Este primul doctorat obținut în Inginerie chimică la noi în țară.

Din anul 1967 prof. dr. ing. Zeno Gropșian este conducător de doctorat în domeniul Ingineriei chimice, iar cercetările științifice efectuate se referă la coloane de rectificare cu înalta eficiență pentru amestecuri complexe, procese de oxidare pentru obținerea anhidridei ftalice și maleice utilizând catalizatori

de vanadiu (procedeu ce a fost aplicat la Uzina chimică din Vasiova și “Solventul” din Timișoara), sinteza și caracterizarea unor purtători de căldură organici, transfer termic la fierberea unor soluții (fosfați, azotați, caprolactamă,

pentaeritrită), construcția și etalonarea reactoarelor de presiune și temperaturi ridicate ce au permis realizarea condițiilor pentru transformarea grafitului în diamant, obținerea fluidelor magnetice și utilizarea lor în tehnică (etanșări, traductoare, separări magnetodensimetrice, extracția compușilor uleioși din ape impurificate). În întreaga activitate a colaborat cu unități de prestigiu din domeniul Ingineriei chimice din Timișoara (“Azur”, “Solventul” “Detergenți”), cu cele din Făgăraș, Târnăveni, Craiova, Borzești, Baia Mare, sau colectivele de cercetare de profil: Institutul de Chimie Timișoara, sau cele departamentale. De asemenea, a cultivat colaborarea rodnică și constantă cu disciplinele de profil de la facultățile surori din București, Iași, Cluj Napoca și Ploiești.

Rezultatele cercetării științifice coordonate de către prof. Z.Gropșian au fost prezentate în peste 200 contracte de cercetare, brevete de invenție și lucrări științifice comunicate sau prezentate la numeroase manifestări științifice, în reviste naționale și internaționale, sau cu ocazia diferitelor vizite în institute de cercetare și învățământ superior din Anglia, Franța, Germania, Iugoslavia, Olanda, SUA, URSS.

Ca o apreciere și recunoaștere a meritului științific, prof. Zeno Gropșian a fost membru al unor prestigioase foruri științifice naționale și internaționale : Academia de Științe din New York-secțiunea Chimie, Academia de Științe Tehnice din România (ASTR)-membru onorific, Societatea de Chimie din România (SChR), Societatea de Inginerie Chimică din România (SIChR)-președinte al Filialei Timișoara, Asociația Inginerilor și Tehnicienilor (ASIT, respectiv, AGIR), colaborator UNESCO-PNUD, membru în Comitetul științific al Buletinului Științific (Chimie) al UPT.

Profesorul universitar Zeno Gropșian, ca fost veteran de război a fost pasionat de istorie, de muzică simfonică și de operă, drumeții turistice, impresionând prin tinerețea spirituală, dorința de căutare a noului, soluțiile avansate în problematica cercetării științifice sau de adaptare și modernizare a procesului de învățământ, evocarea marilor personalități întâlnite în prodigioasa activitate.

În 24 noiembrie 2013 profesorul și specialistul de prestigiu Zeno Gropșian a trecut în eternitate, dar activitatea și realizările vor rămâne pentru generațiile de studenți și colaboratori repere de profesionalism și credibilitate.

Timișoara, decembrie, 2013

Dr.ing. Romulus Minea